

3. Собчик Л. М. Стандартизированный многофакторный метод исследования личности / Л. М. Собчик. – Санкт-Петербург, 2007.
4. Чернікова О. А. Суперництво, ризик, самовпевненість / О. А. Чернікова. – М., 1980. – 104 с.
5. Следков Е. В. Боева психічна травма (клініко-патогенетична динаміка, діагностика, лікувально-реабілітаційні принципи): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. мед. наук / Е. В. Следков. – СПб., 1997. – 48 с.

*Могілевська А. Є.*  
курсант 4 курсу  
(Дніпропетровський державний  
університет внутрішніх справ)

**Науковий керівник**  
кандидат психологічних наук, доцент  
**Диса О.В.**

## **ЕМОЦІЙНЕ ВИГОРАННЯ ЯК ОСНОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ДЕФОРМАЦІЇ**

Наукова і практична актуальність проблеми дослідження професійної деформації працівників правоохоронних органів полягає у тому, що основна цінність в будь-якому суспільстві – це збереження здоров'я людини, створення умов для успішної адаптації до сучасних умов сьогодення, створення перспектив для подальшої творчої реалізації особистості в професії.

Діяльність правоохоронців завжди пов'язана з високою емоційною напруженістю. У своїй щоденній роботі вони повинні уміти управляти своїми емоційними станами, знаходити ефективні способи для емоційної регуляції та саморегуляції професійної діяльності в напружених ситуаціях.

З огляду на означене, обрана проблематика дослідження потребує необхідності додаткового теоретичного узагальнення та докладного вивчення проблеми професійної деформації працівників правоохоронних органів та шляхів її попередження.

Виконуючи професійні обов'язки протягом декількох років, працівники поліції стикаються з різними негативними впливами з боку інших людей (грубість, крики, протидія розслідуванню, агресія тощо), що викликає негативні емоційні стани та переживання. Негативні емоції, які супроводжують роботу поліцейського можуть призводити до виникнення емоційного вигорання. На наш погляд, саме емоційне вигорання може бути основою для розвитку професійної деформації фахівця.

Синдром емоційного вигорання «емоційне згорання» можна охарактеризувати як специфічний стан професійної деформації осіб, які під час виконання своїх обов'язків тісно спілкуються з іншими людьми.

Питанням розвитку та попередження синдрому емоційного вигорання займалися багато вітчизняних та закордонних дослідників серед них: О.Баранов, В.Бойко, Н.Водоп'янова, С.Джексон, Т.Зайчикова, К.Маслач, А.Пайнс, Х.Фрейденбергер, Л.Юр'єва та багато інших [5; 6].

Емоційне вигорання проявляється наступними характеристиками: у фахівця виникає почуття нестачі професійної майстерності до цього приєднується не доброзичливе ставлення до колег та людей, з якими працює правоохоронець. У працівника з'являються ознаки емоційного виснаження, байдужість, яка не дає йому в повній мірі віддаватися роботі, як це було на початку трудової діяльності.

Дослідники виділяють особистісний, рольовий і організаційний чинники, які сприяють розвитку емоційного вигорання.

За В. В. Бойко, емоційне вигорання – це виснаження через стресові ситуації, що спричинені міжособистісним спілкуванням. Емоційне вигорання – це трьохфазна структура, що має характерну для стресу криву розвитку у часі, має три основні компоненти (емоційне виснаження, деперсоналізація, редукція особистісних досягнень) [1].

На відміну від професійної деформації, емоційне вигорання можна певною мірою віднести до випадку повного регресу професійного розвитку, що чинить негативний вплив на професійну діяльність. Професійна деформація характеризується, в першу чергу зміною якостей особистості, які виникають під час тривалої професійної діяльності і є наслідком розвитку синдрому емоційного вигорання.

Ознаки емоційного вигорання спостерігаються у працівників, які змушені весь свій робочий день спілкуватися з людьми. Основними компонентами професійної деформації виступають: синдром хронічної втомленості (або астенія перевтоми) і синдром емоційного вигорання за відношенням до професій типу „людина – людина» [3].

На розвиток емоційного вигорання, так як і на розвиток професійної деформації впливають соціальні, особистісні фактори та фактори середовища. Серед особистісних факторів слід зазначити сумлінне ставлення до справи, професійну самоефективність. Низький рівень заробітної плати працівника поліції, недостатнє матеріальне забезпечення оперативно-службової діяльності може гальмувати успішний розвиток працівника поліції та сприяє розвитку емоційного вигорання [4].

Важливу роль у розвитку емоційного вигорання відіграє неблагополучна психологічна атмосфера в колективі, неправильна організація діяльності та інші дестабілізуючі чинники.

Правоохоронна діяльність, коли існує чітко та рівномірно розподілена відповідальність, дозволяє не тільки запобігти розвитку професійного вигорання, але і конфліктності та невизначеності в професійній діяльності.

Коли існує чіткий, а головне рівномірний розподіл праці, то емоційне вигорання навіть при значному навантаженні не розвивається. Тільки злагоджені дії всіх працівників в різних юридичних ситуаціях будуть сприяти тому, що підстав для розвитку емоційного вигорання не буде [2].

Оскільки, професійна деформація та емоційне вигорання суттєво ускладнюють здійснення трудової діяльності, це залишається серйозною проблемою у правоохоронній галузі і потребує особливої уваги та розробки критеріїв визначення рівня профдеформації, методів її дослідження, створення науково-практичних рекомендацій щодо її попередження.

#### Література

1. Бойко В.В. Синдром емоціонального вигорання в професіональному общении / В.В. Бойко. – СПб.: Изд-во Питер, 2009. – 310 с.
2. Водоп'янова Н.Е. Синдром «психического выгорания» в коммуникативных профессиях / Н.Е. Водоп'янова. – СПб.: Изд-во Питер, 2010. – 127 с.
3. Гордієнко В.М. Психологія задоволеності професійно-педагогічною діяльністю / В.М. Гордієнко. – Іркутськ : АСТ-Пресс, 2009. – 382 с.
4. Гиппенрейтер Ю. Б. Введение в общую психологию / Ю. Б. Гиппенрейтер. – М.: Изд-во МГУ, 2008. – 650 с.
5. Дербеньова А.Г., Кунцевська А.В. Профілактика синдрому емоційного вигорання педагогів / А.Г. Дербеньова, А.В. Кунцевська. – Х.: Вид. група «Основа», 2009. – 420 с.
6. Дорфман Л. Я. Индивидуальный эмоциональный стиль / Л. Я. Дорфман // Вопросы психологи- 2009. – №5 – С.71-75.

*Нагорна К. Г.*

студент 3 курсу

*(Дніпропетровський державний  
університет внутрішніх справ)*

**Науковий керівник**

кандидат психологічних наук, доцент

**Шинкаренко І.О.**

## ПСИХОЛОГІЧНА СКЛАДОВА МОРАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ ЮРИСТА

Процес національного відродження України, розбудова української держави має на меті створення сучасного громадянського суспільства та